

REGERINGSKANSLIET

Remisspromemoria

2012-12-10

U2012/6797/SF

Utbildningsdepartementet

Enheten för studiefinansiering

Studiemedel utan prövning av vissa äldre studieresultat**1. Sammanfattning**

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) och innehåller förslag och bedömningar som innebär att fortsatt studiemedel ska kunna lämnas till studerande trots att han eller hon har bristande studieresultat från tidigare studier, om dessa studier bedrivits för mer än tio år sedan. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013 och förslaget kräver en ändring i studiestödslagen (1999:1395).

2. Förslag till förändring

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara tidigare studier.

Promemorians bedömning: Med tidigare studier avses studier som har bedrivits under de senaste tio åren.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Den 1 juli 2010 infördes nya bestämmelser i studiestödslagen (1999:1395) om prövning av studieresultat på eftergymnasial nivå för rätt till studiemedel (prop. 2009/10:141, bet. 2009/10:UbU18, rskr. 2009/10:290). De nya bestämmelserna syftar, som redovisades i angivna proposition, till att öka genomströmningen i den högre utbildningen och förbättra rättssäkerheten för den enskilde. De tydligare kraven på studieresultat för rätt till fortsatta studiemedel ska enligt propositionen uppmuntra till effektiva och målinriktade studier och förhindra att personer som inte uppnår tillräckliga studieresultat får höga studieskulder.

De ändrade bestämmelserna innebär att studiemedel får lämnas för studier på eftergymnasial nivå bara till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt. Redan före den 1 juli 2010 gällde

motsvarande krav för studerande på andra utbildningar än eftergymnasiala. Vidare gäller att studiemedel får lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt, om det finns särskilda skäl för det. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar enligt studiestödslagen föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt på eftergymnasial nivå.

I studiestödsförordningen (2000:655) föreskrivs att normal studietakt vid högskoleutbildning är att den studerande ska ha klarat av 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med studiemedel och 75 procent av sitt studieåtagande för de studier som därefter bedrivs med studiemedel. Enligt studiestödsförordningen får vidare Centrala studiestödsnämnden (CSN) meddela närmare föreskrifter om vad som är normal studietakt vid andra studier än högskoleutbildning och föreskrifter för verkställigheten av bestämmelsen i studiestödslagen om studiemedel med prövning av studieresultat.

Av Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel framgår att en studerande som haft otillräckliga studieresultat och fått avslag på ansökan om studiemedel, åter kan få studiemedel när han eller hon har nått upp till kravet på studieresultat för den senaste perioden. Detta kallar CSN återkvalificering. Studiemedel kan i så fall beviljas från och med veckan efter den vecka då resultatkravet uppnås.

Det har efter ikraftträdandet av de nya bestämmelserna uppmärksammats att den nya prövningen av studieresultat vid studier på eftergymnasial nivå har fått vissa oönskade konsekvenser. CSN har också uppmärksammat regeringen på detta i en skrivelse (U2010/5509/SF). CSN framför i sin skrivelse att en prövning baserad strikt på tidigare studieresultat kan uppfattas som mindre rimlig när den studerandes tidigare studier ligger långt, eller mycket långt, tillbaka i tiden. Myndigheten framför vidare att det också kan uppstå en mängd praktiska problem för den studerande, läroanstalten och CSN att pröva studieresultat som ligger långt tillbaka i tiden. Den studerande kan exempelvis ha svårt att få fram betygshandlingar och i vissa fall kan läroanstalten ha upphört eller betygshandlingarna ha gallrats. Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) aviserat att man avser att återkomma med förslag om att en tidsgräns införs i fråga om prövning av äldre studieresultat.

Det är mycket viktigt att bestämmelserna inom studiemedelssystemet dels uppmuntrar till effektiva och målinriktade studier, dels förhindrar att personer som inte uppnår tillräckliga studieresultat får höga studieskulder. Samtidigt är det viktigt av bl.a. arbetsmarknadsskäl att personer som efter en tid vill återgå till studier och omskola sig kan göra så med studiemedel, trots bristande studieresultat från tidigare studier. I denna promemoria föreslås därför att det i studiestödslagen införs en

bestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara tidigare studier vid prövning av studieresultat.

Bedömningen är att studieresultat från studier som har bedrivits för mer än tio år sedan inte bör beaktas vid prövningen av rätt till studiemedel. Innan de nya bestämmelserna om en tydligare prövning av studieresultat trädde i kraft fanns en praxis hos CSN att helt bortse från resultat som var mer än tio år gamla. Det innebär att det inte gjordes någon bedömning av om dessa resultat var tillräckliga eller inte. Mot denna bakgrund är det lämpligt att använda samma tidsgräns nu. Förändringen bör gälla oavsett vilken nivå de tidigare studierna har bedrivits på. Studiestödsförordningen (2000:655) bör ändras i enlighet med detta.

3. Förslagets konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Regeringens förslag och bedömning innebär att fortsatt studiemedel ska kunna lämnas till studerande trots att han eller hon har bristande studieresultat från tidigare studier, om dessa studier har bedrivits för mer än tio år sedan.

Under 2009 fick 2 550 personer med otillräckliga studieresultat studiemedel med hänsyn till att det var mer än tio år sedan de senast studerade. Utifrån denna statistik antas att ungefär lika många personer kommer att få avslag under 2012. Vidare antas att 30 procent av dessa, dvs. 765 personer, kommer att påbörja studier trots ett avslag och att dessa i genomsnitt behöver studera en halv termin för att återkvalificera sig för nya studiemedel. Kostnaden för de personer som med den föreslagna ändringen kan få studiemedel trots bristande äldre studieresultat beräknas utifrån detta till cirka 7,1 miljoner kronor årligen.

Administrativa konsekvenser

Förslaget och bedömningen bedöms innebära en förenkling för CSN, eftersom prövning av äldre studieresultat kan vara resurskrävande.

Konsekvenser för den enskilde

Förslaget och bedömningen i denna promemoria innebär att villkoren förbättras för de studerande som har bristande studieresultat från studier som har bedrivits för mer än tio år sedan.

4. Författningsförslag

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 §¹

I andra fall än som anges i 6 § ska det göras en prövning av den studerandes tidigare studieresultat. Studiemedel får lämnas till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Om det finns särskilda skäl för det, får studiemedel lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara

1. tidigare studier, och
2. studier i normal takt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

¹ Senaste lydelse 2010:441.